

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (VN/10831/2024)

RAKYL 18.03.2026 § 33

227/11.00.04/2026

Valmistelija	Ympäristöinsinööri Hanne Turunen hanne.turunen@savonlinna.fi, p. 044 417 4690
Selostus	Oikeusministeriö on pyytänyt 17.2.2026 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 31.3.2026, ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta. Rikoslain ja eräiden muiden siihen liittyvien lakien muuttaminen perustuu huhtikuussa 2024 hyväksyttyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU 2024/1203) ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin sekä direktiivin 2008/EY ja 2009/123/EY (ympäristörikosdirektiivi) korvaamisesta ja kansallisesta täytäntöönpanosta 21.5.2026 mennessä. Rikoslakiin ja siihen liittyviin lakeihin esitetään useita muutoksia, joista keskeisimpiä ovat mm. uudet säännökset jäterikoksesta, ilmakehän heikentämisestä, ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikoksesta, vieraslajirikoksesta sekä ympäristön tuhoamisesta. Luonnonvararikoksiin lisätään mm. metsäkatorikosta koskevat säännökset. Luonnoksessa esitetään myös mm. yhteisösakon rangaistusasteikkoon uudistuksia, poissulkemisperusteita julkisissa hankinnoissa noudatettavaksi sekä säännöksiä lupaviranomaisen erehdyttämiseen.
Toimivalta	Hallintosääntö 6 §
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu pitävänsä ympäristörikossääntelyn tarkentamista ja laajentamisesta erittäin tarpeellisenä ja odotettuna. Ympäristörikokset ovat tyypillisesti piilo- ja talousrikoksia, joista vain pieni osa tulee viranomaisten tietoon ja johtaa seuraamuksiin. Rangaistukset mm. ympäristön turmelemisesta ovat lautakunnan kokemuksen mukaan olleet jokseenkin vähäisiä, yleensä pieniä sakkorangaistuksia. Tämä on tehnyt ympäristörikosten tekemisen erittäin kannattavaksi pienen kiinnijäämis- ja seuraamusriskin vuoksi ja niiden rikoshyöty on tekijälleen merkittävä. Lautakunta haluaa tuoda esiin myös sen, että valvontaviranomainen, kuten kunnallinen ympäristönsuojeluviranomainen on mm. ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla veloitettu ilmoittamaan rikoslain tai ympäristönsuojelutaikka jätelain laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten muista kuin vähäisistä teoista. Johtuen ilmeisesti resurssipulasta

esitutkintaviranomaisessa sekä oikeusasteissa, ympäristörikosten tutkintaprosessi on pitkä ja tehdyt laiminlyönti-ilmoitukset (tutkintapyynnot) ovat välillä vanhentuneet joko poliisin tai syyttäjän pöydälle. Lautakunta toivoo, että ympäristörikossääntelyn tarkennusten ja laajennusten seurauksena myös resursseja lisätään niiden kanssa työskenteleville ja toisaalta rikosten vanhenemisaikojen tulee olla riittävän pitkiä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Oikeusministeriö

Julkaisupäivä 20.3.2026

Lähetyspäivä 23.3.2026

Tiedoksiannettu sähköpostilla

Otteen oikeaksi todistaa

23.03.2026

Tämä asiakirja on sähköisesti järjestelmäallekirjoitettu.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tarja Säily
toimistosihteeri

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 33

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuo-
mioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.